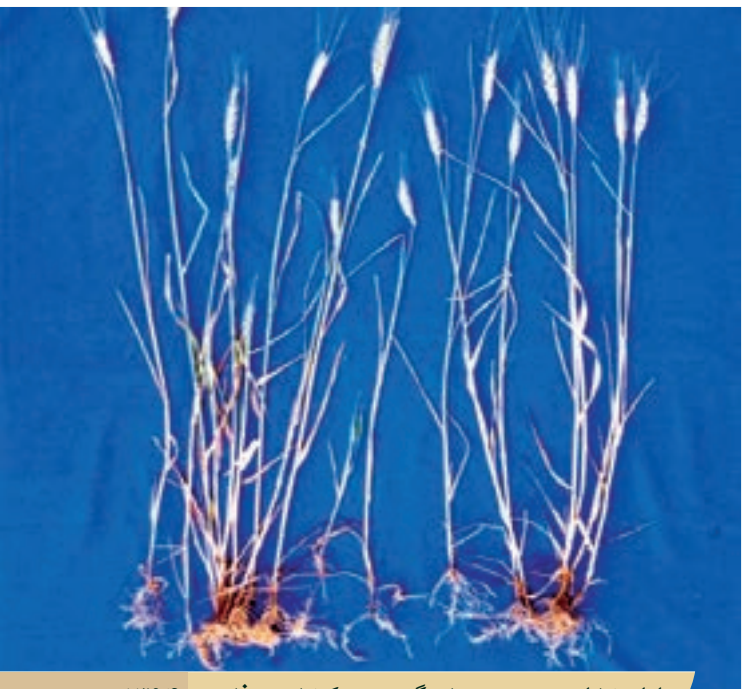

مدیریت مبارزه با بیماری‌های غلات رایج در استان فارس

نگارش: دکتر بهرام منصوری

عضو هیئت علمی بخش تحقیقات گیاهپزشکی

از انتشارات مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی فارس ۱۳۹۴

منابع:

- منصوری، ب. و پژومند، م. ا. ۱۳۷۷. بررسی واکنش لاین‌های پیشرفته گندم به قارچ فوزاریوم عامل پوسیدگی ریشه و طوقه گندم. انتشارات مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس.

- منصوری، ب.، نور الهی، خ.، آزادبخت، ن.، روانلو، ع.، قلندر، م.، جعفری، ح. ۱۳۸۱. بررسی قارچهای خاکزاد عوامل پوسیدگی ریشه و طوقه گندم و تعیین میزان خسارت اقتصادی آنها در استانهای آذربایجان غربی، ایلام، لرستان، زنجان، فارس و مرکزی. انتشارات مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس.

- زارع، ا.، شجری، ش.، صلح جو، ع. ا.، امین، ح.، جمالی، م. ر.، خوگر، م. ت.، دهقانیان، س. ا.، منصوری، ب. ۱۳۸۲. بررسی عوامل موثر بر تولید و کارایی گندم کاران در استان فارس. انتشارات مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس.

- قلندر، م. ۱۳۸۲. بیماری پاخوره گندم. انتشار دفتر برنامه ریزی رسانه‌های ترویجی.

این نشریه به شماره ۴۷۳۲۳ در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۸ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

سازمان جهاد کشاورزی فارس

کنترل جلبک در خزانه برنج

- ۱- خاک محل خزانه بایستی نفوذپذیری خوبی داشته و شخم عمیق بخورد.
- ۲- آب بایستی از یک طرف خزانه وارد و از طرف دیگر خارج شود.
- ۳- به محض مشاهده جلبک در خزانه، آب آن را خارج و پس از ترک دار شدن خاک، آب جریان دار شده و به ازاء هر ۱۰۰ متر مربع نیم کیلوگرم کات کبود در مسیر آب قرار داده شود.

کنترل بیماری‌های ذرت

الف) روش‌های کنترل بوته‌میری ذرت در اثر قارچ فوزاریوم

- ۱- تهیه بذر از مزارع سالم.
- ۲- جمع‌آوری و سوزاندن بقایای ذرت بعد از برداشت توام با شخم عمیق.
- ۳- تناوب با غیرگندمیان حداقل به مدت یک سال در صورت افزایش خسارت در مزرعه.
- ۴- استفاده از هیبریدهای مقاوم.

ب) روش‌های کنترل کوتولگی زبر ذرت

- ۱- ضدعفونی بذر با حشره کش‌های سیستمیک کروزر و گاچو قبل از کاشت.
- ۲- تاخیر در تاریخ کشت مرسوم در منطقه حداقل به مدت دو هفته.

ج) روش‌های کنترل سیاهک معمولی ذرت

- ۱- جمع‌آوری و سوزاندن گال‌ها قبل از رسیدن.
- ۲- استفاده از قارچ کش‌های سیستمیک قبل از مشاهده‌ی بیماری.

مقدمه

گیاهان در اثر حمله‌ی عوامل زنده و یا تاثیر عوامل غیرزنده در مسیر طبیعی رشد خود دچار بیماری می‌شوند. بنابراین، شناخت عوامل بیماریزا در منطقه، اطلاع از نحوه خسارت آنها و اجرای برنامه مدیریتی برای کنترل آنها با استفاده از دانش محلی، ملی و جهانی از بروز خسارت جلوگیری می‌کند. در این نشریه به معرفی و ارائه راهکارهای مدیریت کنترل بیماری‌های غلات رایج در استان فارس پرداخته شده است.

کنترل بیماری‌های گندم

الف) روش‌های کنترل بیماری‌های بذرزاد گندم و جو (سیاهک آشکار و سیاهک پنهان)

۱- استفاده از بذرهای گواهی‌شده، این بذرها بوجاری شده و عاری از بذر علف‌های هرز و گال نامتد بوده و علیه سیاهک‌ها ضد عفونی شده‌اند.

۲- بوجاری و ضد عفونی بذرهای خودمصرفی.

۳- استفاده از سموم سیستمیک جهت ضد عفونی بذر- در این حالت افزون بر سیاهک پنهان، سیاهک آشکار نیز کنترل می‌شود. بهتر است از قارچکش‌های جدید سیستمیک مانند بایتان و راکسیل استفاده شود، تا گیاهچه‌های گندم و جو را در مقابل حمله‌ی قارچ‌های خاکزاد، زنگ زرد و قهوه‌ای و سپتوریوز حفظ کنند.

ب) روش‌های کنترل پوسیدگی معمولی ریشه و طوقه‌ی گندم (شکل روی جلد)

۱- ضد عفونی بذر با سموم سیستمیک که باعث کنترل سیاهک‌ها و محافظت گیاهچه در برابر عوامل بیماریزا می‌شوند.

۲- تناوب کشت با غیر گندمیان.

۳- به منظور جلوگیری از بیماری پوسیدگی زمین خشک، لازم است تناسب سطح زیر کشت با مقدار آب رعایت شود تا مزرعه دچار کم‌آبی نشود.

۴- افزودن مواد آلی به خاک و تامین عناصر ماکرو و میکرو.

۵- استفاده از ارقام متحمل و یا مقاوم.

ج) روش‌های کنترل پاخوره گندم

۱- تناوب و یا آیش حداقل به مدت یکسال با استفاده از گیاهانی

مانند کلزا، انواع حبوبات، انواع صیفی و سبزی، سیب زمینی و چغندر.

۲- مبارزه با گندم‌های خودرو، جو و علف‌های هرز در زمان تناوب و آیش.

۳- کشت گندم بصورت کریه.

۴- تغذیه مزرعه با استفاده از عناصر ماکرو و میکرو در حد نیاز.

۵- کنترل مصرف کودهای حاوی آمونیاک به منظور کاهش خسارت.

د) روش‌های کنترل زنگ‌های غلات

۱- استفاده از رقم‌های مقاوم.

۲- حذف گندم‌های خودرو از داخل مزارع.

۳- استفاده از رقم‌های زودرس در مبارزه با زنگ قهوه‌ای به منظور پیر شدن دانه و رسیدن آنها قبل از شدت یافتن بیماری.

۴- سم‌پاشی بوته‌های گندم در مرحله‌ی پدیدار شدن برگ پرچم با سموم تیلت، آلتو و فولیکور.

چند توصیه مهم برای کنترل عوامل غیر زنده خسارتزای گندم

۱- از بذرهای گواهی‌شده استفاده شود تا افزون بر قدرت جوانه‌زنی، بذر عاری از عوامل بیماریزا باشند.

۲- سطح کاشت متناسب با مقدار آب تنظیم شود.

۳- از سمومیت خاک در اثر باقی مانده‌ی سموم علف‌کش و مواد حاصل از تجزیه بقایای کشت قبلی (اللوپاتی) جلوگیری شود.

۴- عمق مناسب کاشت با استفاده از بذر کارها رعایت شود.

کنترل بیماری‌های برنج

الف) روش‌های کنترل پوسیدگی طوقه‌ی برنج

۱- بذرگیری از مزارع سالم برای کشت سال بعد.

۲- بوجاری و حذف بذرهایی که احتمال آلودگی بیشتری دارند (بذرهای سبک که بر روی آب قرار می‌گیرند).

۳- ضد عفونی بذر- بذر شلتوک قبل از کاشت حدود سه روز در آب خیسانده شده و در پایان هر روز آب آن عوض شود. در پایان روز آخر بذر در محلول یک در هزار قارچ کش بنومیل یا کاربوکسین تیرام خیسانده شده و سپس در زیر گونی مرطوب پهن و پس از جوانه‌زدن کامل در خزانه کشت شوند.